

PC-13669/NHH

B-2111

SOCIAL STRUCTURE OF INDIAN SOCIETY

Paper-I

(Semester-III)

Time : Three Hours]

[Maximum Marks : 70

Note : Attempt *two* questions each from Section A & B carrying 10½ marks each and the entire Section C consisting of 14 short answer type questions carrying 2 marks each.

SECTION—A

- I. Define social stratification. Discuss its bases.
- II. What is the concept of class? Discuss its features.
- III. Explain Max Weber and Davis & Moore theory on social stratification.
- IV. Define Class. Discuss its bases.

SECTION—B

- V. Discuss various types of Marriage in India.
- VI. What is Tribe? Discuss its features.

- VII. What are the causes of changing sex ratio? Explain.
- VIII. Write a note on Rural-Urban Migration.

SECTION—C
(Compulsory Question)

- IX. Explain the following :
1. Define Race.
  2. Differentiation.
  3. Estate system.
  4. Caste is endogenous.
  5. Class is mobile.
  6. Hierarchy.
  7. Karl Marx views on social stratification.
  8. Two merits of Monogamy.
  9. Two functions of family.
  10. Joint family.
  11. Rural form of Marriage.
  12. What is Gender?
  13. One feature of tribe organization.
  14. One feature of urban organization.

PUNJABI VERSION

ਨੋਟ : ਭਾਗ A ਅਤੇ B ਵਿਚੋਂ ਦੋ-ਦੋ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ। ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ 10½ ਅੰਕ ਹਨ। ਭਾਗ C ਸਾਰਾ ਕਰੋ। ਇਸ ਵਿਚ 14 ਸੰਖੇਪ ਉੱਤਰ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ 2-2 ਅੰਕਾਂ ਦੇ ਹਨ।

ਭਾਗ—A

- I. ਸਮਾਜਿਕ ਸਤਰੀਕਰਨ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦਿਓ। ਇਸ ਦੇ ਆਧਾਰ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ।
- II. ਵਰਗ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਕੀ ਹੈ? ਇਸ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ।
- III. ਮੈਕਸ ਵੈਬਰ ਅਤੇ ਡੇਵਿਸ ਐਂਡ ਮੂਰੇ ਦੇ ਸਮਾਜਿਕ ਸਤਰੀਕਰਨ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ।
- IV. ਵਰਗ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦਿਓ। ਇਸ ਦੇ ਆਧਾਰਾਂ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ।

ਭਾਗ—B

- V. ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਵਿਆਹ ਦੀ ਵਿਭਿੰਨ ਕਿਸਮਾਂ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ।
- VI. ਕਬੀਲਾ ਕੀ ਹੈ? ਇਸ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ।
- VII. ਲਿੰਗ-ਅਨੁਪਾਤ ਦੇ ਬਦਲਣ ਦੇ ਕੀ ਕਾਰਨ ਹਨ? ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ।
- VIII. ਪਿੰਡ-ਸ਼ਹਿਰ ਪਰਵਾਸ ਤੇ ਨੋਟ ਲਿਖੋ।

ਭਾਗ—C
(ਲਾਜ਼ਮੀ ਪ੍ਰਸ਼ਨ)

- IX. ਨਿਮਨ-ਲਿਖਤ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ :
1. ਪ੍ਰਜਾਤੀ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦਿਓ।
  2. ਵਿਭੇਦੀਕਰਨ।
  3. ਜਾਗੀਰ ਵਿਵਸਥਾ।
  4. ਜਾਤੀ ਅੰਤਰਵਿਆਹੀ ਹੈ।
  5. ਵਰਗ ਗਤੀਸ਼ੀਲ ਹੈ।
  6. ਸੰਸਤਰਨ।
  7. ਸਮਾਜਿਕ ਸਤਰੀਕਰਨ ਤੇ ਕਾਰਲ ਮਾਰਕਸ ਦੇ ਵਿਚਾਰ।
  8. ਇਕ ਵਿਆਹ ਦੇ ਦੋ ਗੁਣ।
  9. ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਦੋ ਕੰਮ।
  10. ਸਾਂਝਾ ਪਰਿਵਾਰ।
  11. ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਵਿਆਹ ਦਾ ਰੂਪ।
  12. ਲਿੰਗ ਭੇਦ ਕੀ ਹੈ?
  13. ਕਬੀਲੇ ਸੰਗਠਨ ਦੀ ਇਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ।
  14. ਸ਼ਹਿਰ ਸੰਗਠਨ ਦੀ ਇਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ।